

ROSEBUD SIOUX

- kansa muutoksen tilassa -

Porin taidemuseon projektihuone 18.2.- 26.3.2000

Sata vuotta sitten työskenteli amerikanruotsalainen siirtolainen John Anderson (1869-1948) valokuvauksen edelläkävijänä sioux- intiaanien keskuudessa Rosebudin reservaatissa Etelä-Dakotassa. Kamerallaan hän tallensi brulé-siouxien vaelluksen vapaalta tasangolta uuteen, erilaiseen elämään suljetussa reservaatissa. Sioux-intiaaneista , heidän elämäntilanteestaan ja kulttuurinsa muuttumisesta tuli John Andersonin suuri kiinnostuksen kohde. Hän omisti yli viisikymmentä vuotta elämästään tuolle kansanryhmälle. Anderson auttoi intiaaneja eri tavoin löytämään paikkansa uudessa oudossa maailmassa. Nykyään Andersonia pidetään yhtenä Yhdysvaltain merkittävimmistä intiaanien elämää 1800- luvulla dokumentoineista valokuvaajista.

Työskenneltään ensin puuseppänä John Anderson opetteli valokuvaajaksi. Varsinaisesti hän toimi reservaatin kauppiana. Vuonna 1889 hän sai toimeksiannon kuvata sioux-intiaanien johtajia heidän neuvotellessaan kenraali Crookin kanssa. Näistä historiallisista hetkistä alkoi Andersonin elinikäinen ystävyys sioux-intiaanien kanssa. Valokuvajana hän työskenteli enimmäkseen henkilökuvaajana, mutta hänen tuotantonsa sisältää myös ulkoilmakuvia. Hän Rosebudin reservaatin jokapäiväistä elämää kuten seremonioita, lihanjakotilaisuuksia, elinympäristöä ja käsitöitä sekä tietysti heimon päälliköiden muotokuvia. Hänen ottamansa muotokuvat sellaisista merkkihenkilöistä kuin Red Cloud, Hollow Bear, High Horse ja Fool Bull ovat ainutlaatuisia dokumentteja henkilöistä, jotka vuosikymmen aikaisemmin olivat taistelleet kansansa itsenäisyydestä. Näiden muotokuvien lähempi tarkastelu antaa katsojalle käsityksen niiden rikkaasta informaatiosta. Kuvissa ilmenee niin tasankointiaanien vaatetuksen perinteet kuin niiden symboliikkakin.

Käsityö oli tärkeä osa Pohjois-Amerikan sioux-intiaanien arkielämää. Esineiden muotoilua ohjasi unet ja näyt. Näyttelyssä on valikoima intiaaniperinteeseen liittyviä nykykäsitöitä ja perinteisiä esineitä. Elämäntavan muutos ei luonnollisesti näkynyt ainoastaan käytetyssä vaatetuksessa. Myös intiaanien kulttuuriset ja uskonnolliset arvostukset muuttuivat dramaattisesti sen jälkeen, kun heidät oli pakotettu asettumaan reservattiin.

Näyttelyn kuvat ajoittuvat vuosille 1885-1925 ja ne on vedostettu vuonna 1986 jäljellä olevilta lasinegatiiveilta. Näyttelyä täydentävät Bob Goughin, Eric Haasen ja C-H Jacobsonin vuosina 1986-1992 ottamat valokuvat nykyisestä Rosebudista.

Näyttelyyn liittyy professori *Markku Henrikssonin* luento **Pohjois-Amerikan intiaanit – se vihoviimeinen valkoisen miehen ongelma**, jossa perehdytään intiaanien historiaan ja nykyisyyteen sekä intiaanien ja valkoisen miehen väliseen historiaan. Luento pidetään taidemuseon luentosalissa keskiviikkona 1.3. klo 18.30.

Näyttelyn on tuottanut C-H Jacobson Produktion Ab, Ruotsi.